

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

ÖĞRENCİLER AB'Yİ ÖĞRENİYOR PROJESİ

ULUSLARARASI KONFERANS

TÜRKİYE VE AB ORTAK DEĞERLERİ:
EĞİTİM SİSTEMİNE YANSIMALARI

ÖZET RAPOR

16 -17 ARALIK 2015 / ANKARA

Öğrenciler AB'yi Öğreniyor Projesi kapsamında 16-17 Aralık 2015 tarihleri arasında Ankara HitonSA'da düzenlenen ve iki gün boyunca devam eden "Türkiye ve AB Ortak Değerleri: Eğitim Sistemine Yansımaları Uluslararası Konferansı"na katılımcı olarak Ankara dışından proje koordinatör öğretmenleri ve MEB il yöneticileri, Ankara içinden ise eğitim ve AB uzmanları katıldı. Konferans'a 150'si Ankara içi, 100'ü Ankara dışından olmak üzere yaklaşık 250 kişi katılım sağladı.

Türk toplumunda AB ortak değerlerine ilişkin farkındalığın yükseltilmesinde eğitimin nasıl bir araç olarak kullanılabileceğine odaklanan konferansın ilk gününde Bakan Nabi Avcı ev sahibi konuşmacı olarak konuşma yaptı. Protokol açılış konuşmalarının ardından konferansın ilk günü AB ve eğitim alanında uzman konuşmacıların yaptıkları sunumlarla tamamlandı.

Konferansın ikinci gününde birbirine paralel iki oturumda grup çalışmaları yapıldı. Katılımcıların aktif katılım sağlayabildikleri etkileşimli seminer gruplarından birincisi olan

"AB Ülkelerinde Eğitimde Yeni Yaklaşımlar: İyi Örneklerin Paylaşımı" başlıklı etkileşimli seminer grubunun kolaylaştırıcılığını Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nden Doç. Dr. Zafer Çelik ve Anadolu Üniversitesi AB Merkezi Müdür Yardımcısı Yrd. Doç. Dr. Erhan Akdemir yürüttü. Gruba sabah oturumunda yaklaşık 70, öğleden sonra oturumunda ise yaklaşık 30 kişi katıldı. AB Uzmanı Dr. Sergij Gabrscek ve Avrupa Konseyi Kıdemli İstatistikçisi Oğuzhan Akyıldırım'ın kolaylaştırıcılığını üstlendiği "AB Ortak Değerlerinin Orta Öğretim Eğitim Sistemine Anaakımlaştırılması" başlıklı ikinci seminer grubuna ise sabah oturumunda 30, öğleden sonra ise yaklaşık 70 kişi katılım sağladı.

Gün sonunda düzenlenen panel oturumunda, gün boyu süren etkileşimli seminer grup çalışmalarında çıkan sonuçlar tartışıldı. Panel oturumunun kolaylaştırıcılığını Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, AB ve Projeler Koordinasyon Daire Başkanı Halil Serkan Körezlioğlu yürüttü.

AÇILIŞ
KONUŞMALARI

WILLEM H. KOLTHOF

Öğrenciler AB'yi Öğreniyor Projesi Takım Lideri

Değerler önceliklerimizi belirleyen, bizi yönlendiren ideallerdir. Değerler tutarlılık gösterdiğimiz ve sürekli olarak yaptığımız şeylerdir. Bazı değerler evrenseldir. Bazı değerler ortaktır. Örneğin ABD, Avustralya ya da AB ülkeleri ortak değerler üzerinde uzlaşmıştır.

AB içindeki ülkeler, ortak değerler üzerinde uzlaşmaya varmıştır: insan onuruna saygı, özgürlük, demokrasi, eşitlik, hukukun üstünlüğü, insan haklarına ve azınlık haklarına saygı bu değerlerin en önemlileridir. Bunlar AB çerçevesi içindeki ortak değerlerdir. Okullar değerleri öğretme konusunda sorumlu olmalıdır mıdır? Neyi öğretmeyi seçeceğiz, endoktrine etmeden değerleri öğretebilir miyiz? Bir öğretmen kendi değerlerine ters düşen değerleri öğretebilir mi? Eğitim ve değerleri bir arada düşünürken bunları

dikkate almamız gerekir. Önümüzdeki iki gün bunları tartışacağız. Eğitimin öğrencilere değerleri öğretme konusunda nasıl kullanılacağını konuşacağız.

Değerlerin özü gelişmekte olmasıdır. Değerler insanların yaşam süreci boyunca değişir, insan yaş aldıkça sahip olduğu değerler de evrilir. İnsana 1-7 yaş arası ailesi, sonra okul ortamı, sonra akranları değerleri tanıtır ve bu değerler zaman içinde değişir. Değerler arasında hiyerarşi olabilir, değerler dizisinin çapı genişler, artar.

Benim için en önemli değer karşılıklı saygıdır. İnsanın başkalarına kendisine davranılmasını istediği gibi davranması gerekir. Bu pek çok şeyin temelidir. Önemli olan bir şeyleri doğru yapmak değil, her zaman doğru şeyleri yapmaktır.

ZİYA YEDİYILDIZ

MEB, AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürü

AB uyum politikalarında eğitim öncelikli konulardan biridir. Eğitim ülkenin gelişme hızına ivme katan bir unsurdur. Eğitim yoluyla gerçekleştirilecek nitelikli insan gücü önemlidir.

Gelecekte Türkiye'nin AB'ye üyeliğine ilişkin referandum olması durumunda gençlerin AB konusunda bilgilenmiş olması çok önemlidir.

HANSJÖRG HABER

Büyükelçi, AB Türkiye Delegasyonu Başkanı

AB kuruluş hedefi olan tek pazar oluşturma'nın ötesine geçmiştir. AB artık ortak değerlere sahip bir topluluk olmuştur. AB müktesebatı gelişmeye devam etmekte, kurallar ve yönetmelikler artmaktadır. İfade özgürlüğü ya da yaşam hakkının yanı sıra şeffaflık ve iyi yönetim de çok önemlidir. Tüm kararlarımız hesap verilebilir, meşru ve saydam olmalıdır. Bu hem bizim delegasyonumuza hem de Türk yetkililer ve sivil topluma bu değerlerin yerine getirilmesi açısından bir sorumluluk yüklemektedir. Adaylık sürecinde bütün bu değerler Türkiye tarafından da benimsenmelidir. Türkiye üyelik sürecinde temel haklara riayet etmektedir. Türkiye bu müktesebata uyum sağlayacak yeterliliğe sahiptir ancak bu zaman alacak bir süreçtir.

Müktesebatla ilgili uyumsuzluklar da bulunmaktadır. Bu AB sürecinin doğal parçasıdır. Türkiye ile AB süreci de bu bağlamda değerlendirilmelidir. AB'ye üye ülkeler olarak bizim de zaman zaman anlaşmazlığa düştüğümüz konular olabilir. Ancak Müktesebat uzun vadede her şeye hâkim olmaktadır. Türkiye bu müktesebatı iç

mevzuatına uyumlamak durumundadır ve büyük kısmını da tamamlamıştır. Türkiye'de bazı kesimler bu çabaya değmeyeceğini düşünebilir. Ancak dünyada AB modelini uygulamak isteyen birçok başka ülke daha bulunmaktadır. 2005 yılında Türkiye ile müzakere süreci başladığında Arap ülkeleri, İsrail gibi ülkeler AB'ye üye olamayacaklarını biliyorlardı ama Türkiye'nin üyeliğiyle Avrupa'ya yakınlaşmışlardır.

Mülteci krizi ile Yunanistan'da yaşananlar AB üye ülkelerini birliğin geleceğine yönelik düşündükleri ve beklentileri konusunda test etmiştir.

Türkiye'nin katılım müzakereleri son iki ayda ivme kazandı. AB'nin karmaşık ancak kendi içinde mantıklı bir işleyiş süreci vardır. Türkiye de bu yapının bilincindedir. Sürecin sonunda herkesin üyelik konusunda fikrinin alınması gerekir. Eğer kamuoyunun fikri ortak değerlerin paylaşılması yönündeyse bu çok önemlidir. AB'nin değerleri dinamiktir. Türkiye üye olduğunda bu dinamik süreci doğrudan etkileyecek ve bunları zenginleştirecektir.

NABİ AVCI

Millî Eğitim Bakanı

Türkiye-AB arasındaki müzakerelerin ivme kazandığı bir dönemde bu konferans son derece önemlidir.

Avrupa ülkeleri göçmen kriziyle birlikte Avrupa kıtasının kaderine Türkiye'nin de ortak olduğunu bir kez daha görmüştür. AB'nin deklare ettiği evrensel ilkelere uyarak Türkiye'nin tam üyeliği önündeki engellerin kaldırılması gerekir. Üyelik sürecinin başlamasından itibaren siyasi ve zihinsel engeller söz konusu oldu. Müktesebata gösterdiğimiz uyuma paralel olarak biz de işbirliği talep ediyoruz, AB'nin bizi tanımaya ihtiyacı var. Bu konferans bizim kendimizi anlatmamıza, AB ülkeleri ve kamuoyunun bizi tanımmasına olanak sağlayacaktır.

AB'nin değerleri, çoğulculuk gibi ilkeleri bu topraklarda doğmuştur. Eğitim alanında da yeterli tecrübeye sahibiz. Üniversitelerimizden mezun olan gençlerimizin donanımı ortada. Eğitimimize ilişkin ezberleri Nobel ödülü alan Prof. Dr. Aziz Sancar'ın yaptığı açıklama

değiştirdi. Türkiye'de aldığı eğitimin üzerinde ne kadar etkili olduğunu anlattı. Eğitimin milli yönü ve bir de evrensel yönü bulunmaktadır. Bunlar karşıt değildir, aksine birbirini destekleyen ve zenginleştiren unsurlardır. Bir millete kendini ait hissetmek insanlığa yabancı olmayı gerektirmez.

AB ile yaptığımız çalışmalar da bizim evrensel değerlere uyma niyetimizi gösteren çalışmalardır. Büyük insanlık ailesinin bir parçası olarak bilimin, eğitimin, sanatın gelişmesi için her türlü işbirliğine hazırız. Bu konferans iyi niyetimizin ve işbirliği yapma isteğimizin bir göstergesidir.

Sayın Haber, sürecin sonunda Avrupa ve Türkiye olarak nihai kararımızı vereceğini söyledi. Doğrudur. "İthaka'ya doğru yola çıktığın zaman, dile ki uzun sürsün yolculuğun, serüven dolu, bilgi dolu olsun" sözleriyle başlayan Kavafis'in şiiri de bu kararda bize yol gösterecektir.

DARIA DUIROVIC ROWE
Konferans Tema Konuşmacısı

Bosna-Hersek Sivil İşler Bakanlığı,
Eğitim Politikası Koordinasyon Dairesi Başkanı

Türkiye ve AB Ortak Değerleri: Eğitim Sistemi Üzerine Değerlendirmeler

Değer psikolojik bir kavramdır. Çünkü biz hepimiz AB vatandaşı olarak bu değerleri hissediyoruz ama her konuda aynı düşünceye sahip olduğumuzu söylemiyoruz. AB değerleri dediğimiz değerlerin kişisel vb. değerlerle birlikte düşünülmesi gerekir. Değerler ortak, kişisel ve kültürel olabilir. AB değiştikçe, AB'ye yeni üyeler katıldıkça değerler de değişmektedir. Türkiye ve Bosna-Hersek de AB'ye katıldığı zaman, biz de bu değerlere katkıda bulunacağız. Örneğin Türkiye ve Bosna-Hersek halkı olarak dayanışma gibi kavramlara katkıda bulunabiliriz. Çok ortak yönümüz var ve bu AB içerisindeki ortak geleceğimiz açısından çok önemlidir. AB büyümeye devam etmektedir, dilerim Türkiye de bu büyümenin parçası olacaktır. AB "çeşitlilik içinde birlik" ile tanımlanmaktadır. AB Avrupa insanları için bir ortak kimlik tanımlamaya çalışmaktadır. Bu bir tür "biz" duygusunun ifadesi olarak değerlendirilebilir. Bu duygu birbiriyle çelişen kimliklerden değil, birbiriyle bütünleşen kimliklerden oluşmaktadır.

Sürdürülebilir istihdam, demokratik toplumda aktif vatandaşlık, kişisel gelişim, eğitim, öğretim ve araştırma yoluyla ileri bilginin

geliştirilmesi AB içerisinde eğitimin 4 hedefi olarak sıralanmaktadır.

Eğitimde bütünsel bir yaklaşım gereklidir. Eğitim dediğimizde amacımız bir kişiyi bir bütün olarak yetiştirmektir. Eğitim sisteminin ve öğretmenin rolünün yeniden tanımlanması gerekmektedir. Entelektüel, kişisel ve ahlaki gelişim önemlidir. Ulusal ve AB vatandaşlığının gelişimi önemlidir. Öğrenci odaklı eğitim ön planda olmalıdır.

Bu sistemde öğretmenler yeni bir rol oynamalıdır. Başarılı bir eğitim sisteminin kurulabilmesi için öğretmenler çok önemlidir. Öğretmen, öğrencilerine yardım eden, kişinin entelektüel ahlaki gelişimine yardım eden, hem okul hem de ulusal düzeyde buna katkı sunan kişidir. Hem ülkeye aitlik hem de AB'ye aidiyet hissini geliştirecek bir eğitim sistemi gereklidir.

AB ortak değerleri geliştirmek için son 10 yılda yeni bir inisiyatif geliştirdi. Yaşam boyu öğrenim, AB Becerileri Panoraması, yeni doktora programları gibi girişimler önemlidir. Yeterlilikler çerçevesi ise spesifik araçlar arasındadır. Biliyorum ki Türkiye bu çerçeveyi geliştirmektedir.

Bu araçlara dayalı olarak AB üye ülkeleri AB 2020 stratejisini ortaya koydular, bazı hedefler belirlediler. Tüm AB ülkelerinin uyması gereken ilkelerdir bunlar. Ancak tüm AB ülkeleri uyum

sağlayamamış, bazıları geride kalmıştır. Farklı gelişmişlik düzeylerine göre farklılıklar bulunmaktadır. Kız-erkek öğrenciler arasında farklılıklar vardır. Türkiye ve Bosna-Hersek bu anlamda çok geride olan ülkeler değildir.

Farklı kültür, din, arka plan ne olursa olsun bizim gençlerimizin bu farklılıkları kucaklaması, benimsemesi gerekir. Kıtamızın geleceği burada yatmaktadır. İkinci olarak gençlerimizde girişimcilik duygusunun geliştirilmesi gerekmektedir.

Yeterlilikler çerçevesine ihtiyacımız vardır, çünkü nüfusumuz yaşlanmaktadır. Yaşam boyu eğitimi geliştirmemiz gerekmektedir. Teknoloji çok hızlı ilerlerken bu hıza ayak uydurmak gerekmektedir. Yeterlilikler çerçevesinin nasıl uygulanacağı, değişime nasıl ayak uydurulacağı önemlidir. Saydam, güvenilir ve anlaşılır yeterliliklerin tarif edilmesi önemlidir.

Mobilite (hareketlilik) programları önem taşımaktadır. Bu programlar sayesinde bilgi alış verişi yapılabilir. Katılanlar Avrupa

değerleri ve bu değerlerin çeşitliliği hakkında bir anlayış geliştirip, fikirlerini diğerleriyle uluslararası bir ortamda paylaşma fırsatını bulmaktadır. Ortak değerlerin benimsenmesi açısından hareketlilik çok önemlidir. Bu sayede zenginleştirmeyi görüyoruz. Öğrencilerin ülkelerde öğrendikleri şeyler bizi zenginleştirmektedir.

Hareketlilik kapsamında medeni değerlerin, vatandaşlık bilincinin ve hukukun üstünlüğünün öğrenilmesi önemlidir. İkinci olarak kültürlerarası öğrenme, yani çeşitliliğin öğrenilmesi ön plana çıkmaktadır. Hareketlilik programlarının en üst düzeyde kullanılması gerekir. Bu programların yüksek öğrenimde yaygın bir şekilde kullanıldığını görüyoruz.

Eğitim tek seferlik bir şey değildir, bir süreçtir, bir yolculuktur.

Eğitim sistemimizi Avrupa değerlerine yaklaştırsak sonuçta iki kazanan taraf olur. Biz kendimizi zenginleştiririz, Avrupa da bizim sayemizde zenginleşir.

16 ARALIK 2015
ÖĞLEDEN SONRA
OTURUMU

MESUT KAMILOĞLU

AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanı

Avrupa 2020 Hedeflerine Doğru: Erasmus+ Programı

Son dönemde özellikle 2010 öncesinde yaşanan ve ciddi bir ekonomik daralmaya neden olan küresel mali krizin Avrupa üzerindeki etkileri büyük ölçekli olmuştur.

Yeni yüzyılda ortaya çıkan gelişmelerin ve güçlüklerin ülkelerin daha iyi ve donanımlı eğitim kurumlarına sahip olmasını zorunlu kıldığından hareketle, Avrupa 2020 vizyonu için oluşturulan bütün dokümanlarda ve hedeflerde eğitime (temel eğitimden yüksek öğretime kadar) özel bir önem atfedilmiştir. Avrupa Birliği'nin içinde bulunduğu ekonomik krizden insan kaynağına yapacağı doğru yatırımla çıkabileceği vurgulanmıştır.

Türkiye'nin sahip olduğu genç nüfus yapısı ve içinde bulunduğu demografik değişim, eğitimi insani gelişme ve rekabet gücü artırılmasının sağlamasına katkı yapabilecek temel ortak faktör olarak karşımıza çıkarmaktadır. Ülkemizin 10. Kalkınma Planı'nda eğitime yönelik politika çerçevesi ve hedefler "Nitelikli İnsan, Güçlü Toplum" önceliği kapsamında "Eğitim" başlığı altında ele alınmaktadır. Planda düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, bilgi toplumunun gerektirdiği temel bilgi ve becerilerle donanmış, üretken ve mutlu bireylerin yetişmesini sağlayan bir eğitim sistemi hedeflenmiştir.

Bu bakımdan değerlendirildiğinde, Avrupa 2020 Strateji Belgesinin eğitime yönelik hedefleri ile Onuncu Kalkınma Planının eğitim alanındaki öncelikleri örtüşmektedir.

Avrupa 2020 Strateji Belgesinin hedefleri ile uyumlu olarak AB'nin beşeri sermayesinin gelişimi ve nitelikli insan kaynağı oluşumu bakımından son derece önemli bir enstrüman olan Eğitim ve Gençlik Programları, 2014-2020 döneminde Erasmus+ başlığı altında toplanmış ve 14,7 milyar Euro bütçe ile 2020'ye kadar 4 milyon kişinin faydalanmasını (yurtdışında eğitim alma, staj yapma, gönüllük faaliyetinde bulunma, eğitim verme vb.) hedeflemiştir. Önceki dönemlerde farklı isimlerle bilinen Avrupa Birliği eğitim ve gençlik programları, 2014 yılının başından itibaren Avrupa'nın zaman içerisinde değişen ihtiyaçlarına cevap verecek biçimde revize edilerek Erasmus+ Programı adını almıştır.

Ülkemizde Avrupa Birliği Bakanlığı bünyesinde bulunan Türkiye Ulusal Ajansı'nın yürüttüğü Erasmus+ Programı ile kişilere, yaş ve eğitim geçmişlerine bakılmaksızın yeni beceriler kazandırılması, onların kişisel gelişimlerinin güçlendirilmesi ve istihdam olanaklarının artırılması amaçlanmaktadır.

Türkiye Ulusal Ajansı kuruluşundan bu yana eğitim ve gençlik projeleri alanında tahsis ettiği hibeler ve yürüttüğü faaliyetler ile ülkemizin beşeri sermayesine önemli katkılar sağlamıştır.

2004-2013 yılları arasında 100 bine yakın proje başvurusu alınmış, bu başvurulardan yaklaşık 24 bin projeye 600 milyon Avronun üzerinde hibe tahsis edilmiştir. Aynı dönemde programlardan 81 ilimizden 400 binden fazla vatandaşımız yararlanmış, bunlardan yaklaşık 300 binine yurt dışında eğitim, staj, gönüllülük

ve işbirliği faaliyetlerinde bulunma imkânı sağlanmıştır.

2014-2020 yılları arasında uygulanmakta olan Erasmus+ Programı kapsamında;

- Türkiye Ulusal Ajansı, 2014 ve 2015 yıllarında tüm Avrupa ülkelerinde en fazla proje başvurusu alan ajans olmuştur. Ajans, Avrupa'da kendisine en yakın sayıda başvuru alan ajansın yaklaşık iki katı kadar başvuru almaktadır.
- Türkiye Ulusal Ajansı 2014 yılında 1.300'ün üzerinde projeye yaklaşık 90 milyon Avro hibe tahsis etmiştir.
- Türkiye Ulusal Ajansı 2015 yılında ise 1.100'e yakın projeye 92 milyon Avronun üzerinde hibe

tahsis etmiştir (Gençlik Programında değerlendirme süreci devam eden son başvuru dönemi rakamları hariç).

- 2014 ve 2015 yıllarında IPA İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı (İKGOP) kapsamında imzalanan sözleşmeler ile mesleki eğitim, okul eğitimi ve yetişkin eğitimi sektörlerinde ilave 836 projeye 41 milyon Avro destek sağlanmıştır. Yaklaşık 21 bin katılımcının ilave fon kaynağı aracılığıyla programlardan faydalanacağı öngörülmektedir.

Projelerin kalitesinin yükseltilmesi için, kaliteli projelerin hazırlanması ve uygulanması için çok büyük çaba harcıyoruz. Kurumlarımızın sadece hazırlama değil, uygulama kapasitesinin de yüksek olması gerekmektedir.

DR. SERGIJ GABRSCEK

AB Eğitim Uzmanı-Slovenya

AB Ortak Değerlerinin Orta Öğretim Eğitim Sistemine Anaakımlaştırılması

2007 Berlin Deklarasyonu kapsamında tanımlanan Avrupa değerleri önemlidir. Bu değerler şunlardır: Barış, özgürlük, hukuk düzeni, karşılıklı saygı ve ortak sorumluluk, refah ve güvenlik, hoşgörü ve katılım, adalet ve kardeşlik.

"Bildiğimiz şudur ki, Avrupa ortak geleceğimize."

Değerler neden önemlidir? Değerler düşünme, davranma, tanımlama, ihtiyaçların giderilmesi konularında bir yönelim kazandırır.

AB modeli "çeşitlilik içinde birlik" olarak tarif edilmektedir. Bunun anlamı şudur: AB ortak değerler bütünü etrafında birleşmiş bir topluluktur ve bu değerler çeşitlilik arz etmektedir. Avrupa'da farklı kültürel, kişisel, ulusal, bölgesel vb. değerlerimiz vardır. Bu çeşitliliğin korunması gereklidir.

Avrupa'nın diğerlerine saygı kadar eleştirel düşünceye de değer veren özgürlük ruhu Birlik açısından önemlidir. AB üye ülkelerinde çoğulcu toplum yapısının gözetilmesi gerekir.

Eğitimin temel amacı bilgi, beceri ve yeterliliklerin geliştirilmesi, temel değerlerin yerleştirilmesi değildir. Aile ve ebeveynlerin yanı sıra genç insanlara toplumun aktif, sorumlu, açık fikirli birer üyeleri olmaları

konusunda yardımcı olmak gerekir. Çocuklar ve gençler geleceği temsi eder, bu nedenle de geleceğin şekillenmesinde söz sahibi olmalıdırlar. Bu nedenle hoşgörüsüzlük, dışlanma, ırkçılık, radikalleşme ile mücadele edilmesi ve herkes için eşitlik temelinde bir çerçeve sağlanması gerekmektedir. Demokrasilerimizin temel aldığı değerleri gözden geçirirken çocukların ve gençlerin fikirlerine değer vermeli, onların katılım yoluyla sağlayacakları katkıyı göz önünde bulundurmalıyız.

Eğitim sistemleri ve müfredatların oluşturulması konusunda sorumluluk üye devletlerde olsa da, bu alanda AB düzeyinde sağlanacak işbirliği Avrupa'nın karşılaştığı ortak sorunların çözümü açısından araştırmalıdır.

Bu alanda işbirliğine acilen ihtiyaç duyulmaktadır.

Başka alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da üye devletler açık koordinasyon yöntemini kullanarak işbirliği yapmaktadır. Bu esnek ama yapılandırılmış bir işbirliği yöntemidir. Sorunların anlaşılması ile ilgili ortak bir anlayışa ulaşılmasını, çözümler hakkında bir uzlaşmaya varılmasını ve uygulama konusunda pratik çözümlerin bulunmasını sağlayan bir yöntemdir. Süreçte "iyi uygulamalar" paylaşılmakta ve bu sayede daha etkin bir politika tasarlanmaya çalışılmaktadır.

ARZU AKAR

AB İşleri Uzmanı, AB Bakanlığı,
Sosyal, Bölgesel ve Yenilikçi Politikalar Başkanlığı

AB'ye Katılım Sürecinde 26 No'lu Eğitim ve Kültür Müzakere Faslı

Küresel kriz ve getirdiği mali problemler, iklim değişikliği ve Avrupa'da nüfusun hızla yaşlanması gibi konular, günümüz Avrupa'sının önünde bekleyen önemli sorunlardır. Avrupa'nın karşılaştığı bu problemleri çözebilmek ve yaşanan küresel krizi fırsata çevirip Avrupa'nın krizden daha da güçlenerek çıkabilmesi düşüncesi, yeni Avrupa stratejisine ilham kaynağı olmuştur. Avrupa'nın önümüzdeki "on yıl" için yol haritasını çizen "Avrupa 2020 Stratejisi" isimli belge Avrupa Birliği'nin sürdürülebilir bir

büyüme modeli geliştirmesini amaçlamaktadır.

26. Fası, eğitim, gençlik ve kültür alanları temel olarak üye devletlerin sorumluluğunda olmakla birlikte eğitimde kalitenin artırılması ve kültürel zenginliği artırmak adına üye devletler arasında işbirliği ve faaliyetlerin desteklenmesini öngörmektedir. Bu anlamda esas alınan konular, mesleki eğitimde Kopenhag süreci, yükseköğretimde Bologna süreci ve eğitim öğretim sisteminde iyileştirmedir.

Türkiye, eğitim, gençlik, spor ve kültür alanlarında Birlik politikalarının öncelik ve hedeflerini paylaşmakta bu alanda

gerçekleştirilen çalışmalara AB düzeyinde katılım sağlamaktadır. Avrupa 2020 Stratejisi ve Eğitim ve Öğretim 2020 çalışma programı kapsamında AB tarafından ortaya konulan hedeflere yönelik önemli adımlar atılmaktadır. Mevcut durumda, Tarama Sonu Raporu çerçevesinde Türkiye'nin uyum düzeyi yeterli bulunmuştur. Türkiye teknik olarak müzakerelere başlamaya hazırdır.

2015 İlerleme Raporu'nda ön plana çıkan değerlendirmeler şunlardır: Türkiye, AB'nin 'Eğitim ve Öğretim 2020' stratejik çerçevesinde ilerleme kaydetmiştir; 12 yıllık zorunlu eğitime geçiş ve okullaşma oranlarında daha fazla ilerleme kaydedilmiştir, 2014-15 döneminde, çocukların %96'sı ilköğretime kayıt yaptırmış iken, %94'ü ortaokula kayıt yaptırmıştır; Okul öncesi okul kayıt oranı %54'e yükselmiştir. Ortaöğretime kayıt oranı %79, yükseköğretime kayıt oranı %40 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye, Bologna sürecini uygulama bakımından ileri bir aşamada.

Gelecek yıl, okullaşma oranının artırılması, mesleki eğitimde kalitenin yükseltilmesi, cinsiyet eşitsizliğinin giderilmesi ve eğitim istatistiklerinde AB ortalamasına yakınsamak adına çalışmaların yoğunlaştırılması öngörülmektedir.

AB işbirliğinin öncelikleri, tüm vatandaşların kişisel, sosyal ve mesleki başarı ve memnuniyetini, demokratik değerleri, sosyal uyumu, aktif vatandaşlığı ve kültürlerarası diyalogu sağlamayı amaçlayan üye ülkelerin eğitim ve öğretim sistemlerinin gelişmesine destek vermektir. Bunun için kullanılacak stratejik araçları hayat boyu öğrenme ve hareketliliğin gerçekleştirilmesi; eğitim ve öğretim sisteminin kalitesinin artırılması, eşitliğin, sosyal uyum ve aktif vatandaşlığın teşvik edilmesi; eğitimin her seviyesinde girişimcilik dahil, yaratıcılık ve yenilikçiliğe yönelik çabaların artırılmasıdır.

MICHAEL INGLEDOW

Avrupa Konseyi Program Ofisi Sorumlusu

Demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Projesi'nin Türkiye'ye Kazandırdıkları

Öncelikle Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortak finanse edilen ve Avrupa Konseyi ile Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ortaklığında yürütülen, dört yıllık 6.1 milyon Avro bütçeli Demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi (Demokrasi Kuşağı)

projesine verdiği katkıdan dolayı Sayın Nabi Avcı'ya teşekkürlerimi sunmak isterim.

Mayıs 2015'de sona eren Proje, Türkiye'de okullarda demokrasi kültürünün güçlenmesine katkıda bulunmayı; başta çocuklar olmak üzere farklı paydaşların eğitim süreçlerine ve karar mekanizmalarına etkin katılımını kolaylaştırmayı amaçladı.

Projenin en önemli katkısı, etkileşime dayalı, bütünsel bir müfredat geliştirme yaklaşımının

yerleştirilmesi olmuştur. Bu müfredat öğretme odaklı yaklaşımın yerine, öğrenciyi ve öğrenmeyi sürecin merkezine aldı. Bu yeni yaklaşım, çocukları fikirlerini ifade etmek, toplumda etkin olmak, etraflarındaki sorunların farkında olmak ve gerektiğinde çatışmalara barışçı çözümlerle yaklaşmak konularında cesaretlendirdi. Bu süreçle beraber Demokratik Okul Kültürü'nün teşvik edildiği bir yapılanma ortaya çıktı.

Türkiye ile gerçekleştirdiğimiz bu proje diğer 46 Avrupa Konseyi üyesi olan devlet açısından da önemlidir. Burada gerçekleştirdiğimiz çalışmalar sonucu "demokratik kültür becerileri", diğer bir deyişle vatandaşların demokratik bir toplumda etkin bir biçimde yaşayabilmeleri ve kültürlerarası diyalog için

ihtiyaç duydukları becerileri de geliştirmeye başladık.

Bu projenin Türkiye ile aramızdaki işbirliği açısından bir ilk adım oluşturmamızı umuyoruz. Avrupa Konseyi demokrasi ve insan haklarını eğitimi alanında Türkiye ve AB ile işbirliği yapmayı sürdürmek arzusundadır. Bu işbirliğinin sürmesi yönünde kurduğumuz iletişim de mutluluk vericidir. Bu proje Türkiye'de 126 okulda başarılı bir şekilde uygulandı, ancak Türkiye'de 50 binden fazla okul var. Bu proje için gösterilen çaba ve elde edilen başarı sayesinde Millî Eğitim Bakanlığı IPA 2015 kapsamında bir proje başvurusu daha gerçekleştirdi. Bu projenin de 35 binden fazla okulda uygulamaya konulacak olmasından mutluluk duyuyoruz.

PROF. DR. SANEM BAYKAL

Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü

AB'nin Temel Değerleri Işığında AB'nin Eğitim Politikası

1950'lerde AB ekonomik bütünleşme hareketi olarak başlamıştır, ancak uzaktaki hedef daha kuruluş aşamasında bile siyasi bütünleşmeye adım adım dönüşebilecek bir yapı kurabilmektir. Bu kurulacak birliktelik elbette çeşitlilik ve farklılık içinde birliktelik olarak tanımlanmıştır. Bu yapı vatandaşları bir potada eriten değil, farklılıklarını korumalarına imkân veren, ancak bazı ortak değerler etrafında bir araya gelmelerini sağlayan bir zemin oluşturmak üzere öngörülmüştür. Böyle bir yapı içinde eğitim politikaları da üye

devletlerin yetkisine bırakılmakla beraber, AB eğitim politikası alanına amaçları doğrultusunda eğilmek ihtiyacını hissetmiştir. AB 1970'lerden itibaren eğitim alanında bazı programlar geliştirmeye başlamış, ancak asıl olarak 1990'larda ağırlığını arttırmıştır. Bu müdahale eğitimin içeriği ve yapılanmasıyla ilgili değildir, AB üyelerinin eğitim alanını koordine etmelerini sağlayacak niteliktedir.

İç pazar AB vatandaşlarının üye devletler arasında serbestçe dolaşmaları, gittikleri ülkelerin mevzuatı çerçevesinde mesleklerini icra edebilmeleri, ayrımcılığa maruz kalmamalarını öngören bir sistemdir. Bu sistem kaçınılmaz olarak diplomaların karşılıklı tanınmasını ve bunun için asgari

standartların belirlenmesini gerekli kılmıştır. İstihdam edilebilir insan gücünün yetiştirilmesi, ihtiyaca göre yönlendirilmesi önemlidir. Diğer yandan, 1990'lardan itibaren AB'nin ekonomik açıdan amaçlarına ulaşabilmesi için eğitim çok önemlidir. Hayat boyu öğrenmeyi, etkili üretmeyi vb. sağlayabilmek bakımından büyüme, ekonomik, gelişme, teknolojiye uyum gibi konularda uygun bir eğitim politikasının geliştirilmesi ve uygulanması gerekmektedir. AB'nin dünyanın diğer bölgeleriyle rekabeti geliştirebilmesi için eğitim politikasının gelişmesi büyük öneme sahip. Ortak eğitim politikasının geliştirilmesi siyasi bütünleşme sürecinde AB değerlerinin desteklenmesi açısından da önemlidir. Bu ulusal kimliğin zayıflaması anlamına gelmez, aksine ulusal kimliği destekleyerek bunun üzerine inşa edilecek bir üst kimlik olarak Avrupalı kimliğinin geliştirilmesi ön görülmüştür.

AB anlaşmasının AB değerlerinin düzenlendiği ikinci maddesinde şöyle deniyor: "Birlik, insan onuruna saygı, özgürlük, demokrasi, eşitlik, hukukun üstünlüğü ve azınlıklara mensup kişilerin hakları da dahil olmak üzere insan

haklarına saygı değerleri üzerine kuruludur. Bu değerler, çoğulculuk, ayrımcılık yapmama, hoşgörü, adalet, dayanışma ve kadın-erkek eşitliğinin hakim olduğu bir toplumda üye devletler için ortaktır." Türkiye açısından aynı değerler katılım sürecinin de temelini oluşturmaktadır. 49. Madde "2. maddede belirtilen değerlere saygı gösteren ve bu değerleri desteklemeyi taahhüt eden her Avrupa devleti, Birliğe üye olmak için başvuruda bulunabilir" şeklindedir. Sadece bu değerleri benimsemek değil, geliştirmeyi desteklemek de üye olacak ülkelerin yükümlülüğü olarak ifade edilmiştir. 29 Kasım 2015 Brüksel Toplantısı'nda Sayın Başbakan da Türkiye'nin bu değerlere aidiyetini ifade etmiştir. Sayın Davutoğlu "Türkiye de bir Avrupa halkıdır ve bu değerlerin bir parçasıdır, bu yüzden Avrupa'nın yükünü almak ve imkânlarını azamileştirmek için biz buradayız" demiştir. Evrensel değerler olarak görebileceğimiz bu değerler, Avrupa'nın olduğu kadar Türkiye'nin de değerleridir. Söz konusu değerlerin içselleştirilmesi ve hayata geçirilmesi için eğitim yoluyla çaba sarfedilmesi, ortak geleceğin inşası bakımından önem arz etmektedir.

OĞUZHAN AKYILDIRIM

Avrupa Konseyi Kıdemli İstatistikçisi

AB Ülkeleri ve Türkiye'de AB Farkındalığı

2004'te AB'ye katılım arzusu yüzde 70'ler düzeyindeyken, ilerleyen yıllarda yüzde 47-48'lere inmiştir. Bugün itibarıyla yüzde 60 seviyesindedir. Bu değişkenlik şüphesiz konjonktürden kaynaklanmaktadır. AB'ye

katılım arzusu genç kuşakta yaş ilerledikçe yükselmektedir. Referandum yapılsa oy verecek olan genç nüfusun daha fazla olduğu unutulmamalıdır. Fikri olmayanlar her iki tarafa da gidebilir, iyi tanıtım yapılması durumunda bu kesim olumlu oy kullanacaktır.

AB'nin kendi çizgisi içinde de AB'ye karşı yıllar içerisinde bir güvensizlik geliştiğini görüyoruz.

2013'e kadar düşüş var, sonra yükselişe geçiyor. Bunun nedeni 2008'de yaşanan kriz. AB'nin geleceği hakkındaki Eurobarometre sorusuna verilen yanıt, iyimser bakışla başlıyor, 2012'de iyimser bakışla kötümser bakış birbirine neredeyse eşleniyor. Bu sonuç Türkiye ile benzerlik sergiliyor. Daha sonra bir miktar yükselmeye başlıyor. Dolayısıyla AB'ye ilişkin bakışın sadece bizim kendi iç dinamiğimizden kaynaklanmadığını söylemek mümkün, AB içerisinde de vatandaşlar benzer bir tutum sergiliyorlar.

AB'nin geleceği ile ilgili olarak en kötümser düşünen iki ülke Kıbrıs ve Yunanistan. Her iki ülke de son yıllarda ekonomik kriz yaşayan ülkeler. Bundan ekonomik kriz ortamında vatandaşların AB'yi değil kendi ülkelerini düşündükleri çıkarımında bulunabiliriz.

Eurobarometre araştırması kapsamında sorulan sorulardan biri de "AB'de sözüm geçiyor mu?". Bu sorunun karşılığı olarak olumlu eğilim belirli bir noktaya kadar izlenebiliyor, 2014 itibarıyla ise çok keskin bir düşüş var. Burada da farklı unsurları değerlendirmek gerekir. Halkların düşünceleri sürekli değişmektedir. AB'nin kendi içerisindeki dinamikler Türkiye'yi de etkilemektedir.

AB'deki en önemli sorunların ne olduğu sorulduğunda ise güncel cevap göç. Neredeyse yüzde 40'lık bir artış olduğunu görüyoruz. İkinci sorun ekonomik kriz. İşsizlik ise bu iki sorunu izliyor. Ancak soru "kendi ülkenizdeki en önemli sorun sizce nedir?" diye sorulduğunda ilk sırada işsizlik olduğunu, ikinci sırada göç ve üçüncü sırada ise ekonomik kriz olduğunu görüyoruz. Bununla ilgili olarak, krizlerin istihdam üzerindeki etkisine yönelik soruya verilen cevap 2012 yılında tavan yapmış. Avrupalılar bu dönemde çok kötümser, AB'de toparlanma zamanla gerçekleşiyor. Bu tarihteki kötümser bakış yerini ancak zamanla iyimser bakışa bırakıyor.

Sonuç itibarıyla, AB'nin kendi içindeki sorunlar arttıkça Türk halkının birliğe olumsuz baktığını, tam tersi durumda ise pozitif bakışın yerleştiğini gözlemliyoruz.

AB vatandaşları için AB'nin pozitif sonuçları arasında serbest dolaşım ilk sıradadır ve bunu ülkeler arasındaki barış izlemektedir. AB'yi birlikte tutan değerler sorusuna verilen yanıtta ise ilk sırayı kültür almaktadır. Bunu ekonomi, tarih, değerler, spor, coğrafya izlemektedir. Avrupa vatandaşlarının bu anketlere verdikleri yanıtlara baktığımızda dini inancın ise ortak değerler açısından son sırada dillendirildiğini görüyoruz.

Öğrencilerin AB konusundaki bilgi ve farkındalığı çalışması kapsamında 21 ilde 291 okulda 8.971 ortaokul 21.200 lise öğrencisiyle görüşme yaptık. Ortaokul öğrencilerine AB hakkındaki bilginiz ne düzeydedir diye sorduk. Öğrencilerin yüzde 25'i hiç bilgim yok dedi, yüzde 70'i biraz bilgim var dedi, yüzde 5'i ise çok iyi biliyorum dedi.

13 genel soru sorduk AB hakkında. "AB bir ülke midir? AB para birimi, AB'nin başbakanı, AB'nin sloganı, AB'nin bayrağı, AB'nin başkenti" gibi sorulardı bunlar. 13 sorunun bazısı çok kolay, bazıları daha zor sorulardı. Öğrencilerin ortalama puanı 13 soru üzerinden 4 soruydu yaklaşık olarak. Çok iyi biliyorum diyenlerin de ortalama 6 soruyu doğru yanıtladıklarını tespit ettik.

İllere göre baktığımızda AB'nin en bilinir olduğu il Antalya, en az bilinir olduğu il ise Erzurum çıktı.

Araştırma kapsamında lise öğrencilerine AB kurumlarının bilinirliğini sorduk. En iyi bilinen kurum yüzde 70 ile Avrupa Parlamentosu oldu.

"AB neyi ifade eder?" sorusunun cevabı olarak ilk sırada Avrupa'da vizeye ihtiyaç duymadan seyahat, ikinci olarak yeni iş imkânları ve

üçüncü olarak da ülkelerin ekonomik durumunun geliştirilmesi yanıtlarını aldık. Bu ve benzeri algı sorularına verilen yanıtlara göre algı skorlarını hesapladık. AB'ye yönelik en yüksek algının Edirne'de, en düşük algının ise Gaziantep, Konya ve Kayseri illerinde olduğunu gördük. Algı skorlarına göre pozitif ve negatif algıya sahip öğrencileri de ayırdık. Pozitif algıya sahip olanların yüzde 60'ı 'Türkiye AB'ye üye olmalıdır' derken, negatif

algıya sahip olanların ise yaklaşık yüzde 30'u Türkiye'nin üyeliğini desteklemektedir. Bu sonuçların nedeni şu şekilde açıklanabilir: Gençler AB'ye üye olursak kültürel dokunun zedelenebileceğini düşünmektedir. Negatif algıya sahip olanların yüzde 60'ı, pozitif algıya sahip olanların yüzde 40 civarı da aynı şeyden endişe duymaktadır. AB'ye yönelik projelerde bunların üzerine gidilirse başarı elde edilebilir.

17 ARALIK 2015
SABAH VE ÖĞLEDEN
SONRA OTURUMU

1. SEMİNER GRUBU

AB Ülkelerinde Eğitimde Yeni Yaklaşımlar: İyi Örneklerin Paylaşımı

Kolaylaştırıcılar: Doç. Dr. Zafer Çelik ve Yrd. Doç. Dr. Erhan Akdemir

Bu seminerde kolaylaştırıcıların sunumlarının ardından soru-cevap/yorum usulüyle tartışma yürütüldü.

Oturumun kolaylaştırıcıları Yrd. Doç. Dr. Erhan Akdemir ve Doç. Dr. Zafer Çelik seminerin başında Avrupa Birliği'nin eğitim politikasına ilişkin genel bir çerçeve çizdiler. Akdemir ve Çelik Avrupa Birliği'nin demokrasi ilkeleri, çoğulculuk, hukukun üstünlüğü, toplumsal adalet ve insan haklarına saygı prensiplerini ortak bir Avrupa kimliği oluşturma niyetiyle öne çıkardığını, eğitim ve kültürün de bunun bir parçası olduğunu belirttiler. Avrupa Birliği'nin tüm üye ve aday ülkelerin ortak değerler ve ilkeleri hayata geçirmesini beklediğini söyleyen Akdemir ve Çelik, bunun nasıl uygulamaya koyulacağı konusunu ülkelerin kendisine bıraktığını vurguladılar. Akdemir ve Çelik, özellikle 1988 yılındaki Avrupa Birliği zirvesinde ders müfredatlarına Avrupalılık boyutunun eklenmesinin, ortak değerlerin belirli bir müfredat çerçevesinde benimsenmesi anlamında çok önemli bir adım olduğunu belirttiler. 2009 yılında Avrupa Komisyonu'nun tüm vatandaşların kişisel, sosyal ve mesleki başarı ve memnuniyetini; demokratik değerleri, sosyal uyumu, aktif vatandaşlığı ve kültürlerarası diyalogu sağlamayı hedef olarak koymasının öneminden söz eden Akdemir ve Çelik, bunu tesis edilebilmek için gideceği yolu seçmeyi ülkelere bıraktığının altını çizdiler. Bu anlamda ulusal devletlerin eğitim konusunda farklı politikalar benimseyebildiklerini, örneğin okula

başlama yaşı, zorunlu eğitim süresi, yaz tatili süresi gibi konularda farklılaşmalar bulunduğunu söylediler.

Bu seminerde katılımcılarla birlikte, Avrupa ülkelerinin eğitim sistemlerindeki farklılaşmalar çerçevesinde mesleki eğitim konusu üzerinde duruldu ve bu bağlamda Türkiye'deki eğitim sisteminin yapılanması içinde mesleki eğitimin lise çağında başlaması konusu tartışıldı. Hangi yaş grubundaki çocukların mesleki eğitime yönlendirilmesi gerektiği konusu tartışmanın odağını oluşturdu. Katılımcılar, erken yaşta başlayan mesleki eğitimin çocuğu kendi iradesi dışında meslek seçimine yönlendirdiği eleştirilerinin bulunduğunu belirttiler de Türkiye açısından erken yaşta yönlendirmenin başarıyı yükselteceği yönündeki görüş ağırlık kazandı. Türkiye'deki ara eleman ihtiyacı büyük ölçüde bu görüşün temelini oluşturdu. Bununla birlikte mesleki eğitimin uygulamayla birlikte başlaması gerektiği, sanayiden bağımsız olamayacağı görüşü ve stajların önemi öne çıktı. Ayrıca Avrupa ülkelerinin eğitim sistemlerinin incelenebileceği ama belirli bir modeli alıp uygulamak yerine her ülkenin kendi tarihsel ve toplumsal gelişimine uygun bir model geliştirmesi gerektiği görüşü kabul gördü.

Seminerde ikinci olarak Avrupa Birliği değerlerini güçlendirmek için yapılması gerekenler tartışıldı. Bu anlamda Avrupa Birliği eğitim programlarının pek çok

öğrenciye başka ülkeleri tanıma imkânı sunduğu, özellikle son 5 yılda yükselen öğrenci hareketliliğinin hem yabancı dil öğrenmek hem de ön yargıları ortadan kaldırmak, öğrencilerin dimağını açmak açısından çok önemli olduğu vurgulandı. Çelik, tüm çalışmaların, projelerin işe yarayacağını, bunun için zamana ihtiyaç olduğunu vurguladı. Akdemir ise Avrupa Birliği'nin bize kattığı en önemli özelliğin düşünceleri şiddete başvurmadan söyleyebilmek olduğunu, öğrencilerin böyle bir nosyonla yetişmesi gerektiğinin altını çizdi.

Oturumda ayrıca değerleri sırf Avrupa Birliği'ne üye olmak için değil, kendi eksiklerimizi gidermek için benimsemenin gerekli olduğu vurgulandı. Avrupa Birliği sürecinin bir yol haritası, bir rehber olduğunun altı çizildi. Akdemir, sürecin getirilerine bakmak gerektiğini söyledi ve bu süreçte Erasmus programıyla yaratılan öğrenci hareketliliğinin büyük öneme sahip olduğunun altını bir kez daha çizdi.

Katılımcılar en önemli sorunlardan birinin, öğretmenlerin Avrupa Birliği'nin savunduğu ortak değerlerin bizde zaten var olduğunu düşüncesiyle hareket etmeleri olduğunu

ortaya koydular. Konuyla ilgili olarak, Hobson'ın Batı Medeniyetinin Doğulu Kökenleri başlıklı kitabını örnek gösteren Akdemir, bu kitabın aslında söz konusu değerlerin nasıl Doğu'dan yükseldiğini anlattığını belirterek şöyle konuştu: "Bunlar zaten bizim değerlerimiz, bizim bunları sadece hatırlamamız gerekiyor. Gelen tepkiler bilmemekten ya da değerlerin AB tarafından empoze edildiğini düşünmekten kaynaklanmakta. Biz bu değerleri Avrupa Birliği'ne girmek için değil kendimiz için benimseyelim."

Bu seminerde üzerinde durulan diğer bir konu, okul temelli yönetim anlayışı oldu. AB ülkelerinde geliştirilmekte olan okul temelli yönetim anlayışının Türkiye için uygun olup olmadığı konusu tartışıldı. Katılımcılar, okul temelli yönetimin avantajlarından, örneğin her okulun kendi ihtiyaçlarına göre bölüm açabilmesinin öneminden söz ettiler. Bununla birlikte Çelik, bugünün Türkiye'sinde insanların merkezin yetkilerini paylaşmaktan imtina etmesi gibi nedenlerle okul temelli yönetimin çok kolay gerçekleştirilemeyeceğini, bunun için aşılması gereken sorunlar bulunduğunu belirtti.

17 ARALIK 2015
SABAH OTURUMU

2. SEMİNER GRUBU

AB Ortak Değerlerinin Orta Öğretim Eğitim Sistemine Anaakımlaştırılması

Kolaylaştırıcılar: Dr. Sergij GABRŠCEK (AB Eğitim Uzmanı-Slovenya)

Bu seminer grubu Avrupa değerlerini tartışmak için bir araya geldi. Sabah oturumuna 32 kişi katıldı. Kolaylaştırıcı Gabrscek, katılımcıları 8'er kişiden oluşan 4 gruba ayırarak her bir gruba gerçekleştirmeleri için üç aktivite verdi. Birinci aktivite için gruplardan kendilerine verilen kavramlardan / değerlerden ne anladıkları, bu kavramları/değerleri nasıl tanımladıkları tartışmaları istendi. Her gruba 20 dakika süre verildi. Sürenin sonunda her grubun temsilcisi grubun kendisine verilen kavramla/değerle ilgili olarak grup üyelerinin dile getirdiklerini diğer katılımcılara özetledi. Kahve molası sonrasında kolaylaştırıcı tüm gruplara tartışmaları için iki soru yöneltti ve bu soruları Aktivite 2 ve Aktivite 3 olarak ayırdı. Bu sorular şunlardır: "İlk oturumda grupların tartıştıkları tanımların Türkiye'de karşılığı nedir?" (Aktivite 2); "Bu değerler eğitim müfredatına nasıl dahil edilebilir?" (Aktivite 3). Oturuma verilen süre tamamlanınca grup temsilcileri diğer katılımcılara grup içi tartışmayı özetleyen kısa bir sunum yaptı.

Üç aktivite sonunda ortaya çıkan sonuçlar ve gruplara tartışmaları için verilen kavramlar şunlardır (1. Aktivite):

- Grup 1: İnsan onuruna saygı, çoğulculuk
- Grup 2: Özgürlük (ifade özgürlüğü de dahil), ayrımcılık karşıtlığı
- Grup 3: Demokrasi, hoşgörü
- Grup 4: Hukukun üstünlüğü, adalet

1. Aktivite sonucunda gruplar kendilerine verilen kavramlardan/değerlerden anladıklarını aşağıda aktarılan şekilde özetledi:

Grup 1: İnsan onuruna saygı, çoğulculuk

İnsan onuruna saygı kişinin önce kendisine ve varlığına saygısıdır; insanca yaşamın kapsadığı her şeydir; insanlara sadece insan olduğu için saygı duymaktır; insanın kendisine biçtiği değer ve kendisini nasıl algıladığıdır; çokkültürlü dünyada birlikte yaşayabilme becerisidir; kültürlerarası kaynaşmadan işbirliğine dayalı öğrenme için insana ve insan onuruna duyulan saygıdır; fikir özgürlüğüdür; temel hak ve hürriyetlerin korunmasıdır; dil, din, ırk, sosyal statü gözetmemektir. Çoğulculuk azınlığın iktidara gelme yollarının açık tutularak, toplumdaki tüm bireylerin tercihlerine saygı duyulması ve temsil edilmesidir.

Grup 2: Özgürlük (ifade özgürlüğü de dahil), ayrımcılık karşıtlığı

Özgürlük, başkalarının haklarına saygı duymaktır ve bunu karşıdan beklemektir; seyahat özgürlüğüdür; yaratıcılık ve farklı bakış açılarıdır; istediğini seçmek, dayatmalarla kısıtlanmamaktır; özgürlük mutluluktur; kişisel haklar, din, dil vb. saygı özgürlüklerin gerekliliklerindendir. Örf, adet ve gelenek-görenekler özgürlüğü kısıtlar. Sınırsızlık ve özgürlük farklıdır, her özgürlük yeni bir sorumluluktur, özgürlük bencillik noktasına gelmemelidir.

- Bu grup “karşındakine saygı”dan hareketle kavramı tartışıklarını dile getirdi.

Ayrım gözetmeme; dil, din, ırk farkı olmaksızın eşitlik; kanunlar nezdinde eşit olma; temel hak ve hürriyetlerde eşitlik; eğitimde fırsat eşitliğidir; cinsiyet eşitliğidir (siyasal, sosyal, kültürel).

Grup 3: Demokrasi, hoşgörü

- Bu grup sunumu İngilizce yapmıştır.

Anahtar kelimeler: adalet, eşitlik, özgürlük, ekonomik özgürlük, saygı, toplumsal eşitlik, ifade özgürlüğü, anayasal haklar, hoşgörü. Hoşgörü, diğerlerinin inançlarına, düşüncelerine saygıdır; empati kurmaktır. Bir toplumda demokrasi geliştikçe o toplumda hoşgörünün de gelişeceği söylenebilir. Bunun yolu eğitimden ve AB’nin eğitim programlarından geçmektedir. Anahtar kelimeler: anlayış, değer verme, geçmişteki hataları görme, affetme, saygı gösterme, açık fikirlilik. Böyle bir demokrasi ve hoşgörü anlayışıyla, farklılıktan çeşitliliğe doğru yol almak mümkündür.

Grup 4: Hukukun üstünlüğü, adalet

- Bu grup sunumu İngilizce yapmıştır.

Kişilere ve gruplara ayrıcalık tanınmaması, adaletin herkese eşit uygulanmasıdır. Bu grup kavramları bir terazi resmi ile anlatmıştır. Terazinin sol kefesinde özgürlük alanlarının genişletilmesi; insan onurunun korunması ve doğru şeyleri doğru yoldan yapma tanımları/kavramları yer almış, sağ kefesinde ise hakların korunması ve yanlışın cezalandırılması; tüm yurttaşlar için eşitliğin geliştirilmesi ve toplumsal düzenin sağlanması tanımları/kavramları sıralanmıştır.

1. Aktivitede gruplar tarafından tartışılan farklı kavramların/değerlerin Türkiye’deki (Soru 2/Aktivite 2) ve eğitim müfredatındaki (Soru 3/Aktivite 3) karşılıklarının neler olduğuna ilişkin yöneltilen sorulara ilişkin grup değerlendirmeleri şu şekildedir:

Grup 1: İnsan onuruna saygı, çoğulculuk

Saygı bir kültürdür, birkaç kuşak geçince içselleşmektedir. Bunun için zaman geçmesi gerekmektedir.

Bireysellik kavramı tartışılmalıdır. Sokakta (özellikle trafikte) karşılıklı saygının az olması önemli bir sorundur. Değerler Türkiye’de de mevcuttur ama içselleştirme konusunda sorunlar bulunmaktadır. Bu değerlerin öncelikle aile içinde öğretilmesi gerekmektedir.

Grup 2: Özgürlük (ifade özgürlüğü de dahil), ayrımcılık karşıtlığı

Bu değerler Türkiye’deki temel değerlerin bir parçasıdır. Türkiye ile örtüşmekle birlikte uygulamada farklılıklar bulunmaktadır. Seçmeli derslerimizde İnsan Hakları ve Demokrasi dersi bulunmaktadır. Müfredatımızda diğer derslerimizle ilişkilendirilmiştir.

Bu değerlerin yaygınlaşması için müfredat ve eğitimde çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Devlet tarafından onaylanan hikâyeye vb. kitaplarda cinsiyet eşitliği konusunda gerekli düzenlemeler yapılarak hayata geçirilmiştir. Okullarımızda uygulanan öğrenci temsilci seçimleri vb. ortamlar yaratılarak, yaşayarak öğrenme gerçekleşmektedir. Özgürlük kavramı kişisel yorumlara göre farklılaşabildiği için öğretilmesi zordur. Eşitlikte sınırlar belirlenebilmektedir. Sözel derslerde bu kavramlara yer verilmektedir. Sayısal derslerde bu imkân yoktur. Kitaplar marifetiyle bu kavramlar işlenmelidir.

Grup 3: Demokrasi, hoşgörü

AB değerlerinin hangilerinin Türkiye’de olduğunu tartışmak çok hassas bir konudur. Türkiye ile AB’yi karşılaştırırken olumlu ve olumsuz yönlerden bahsetmek gerekmektedir.

Türkiye’nin genç bir demokrasi olmasının sonucu olarak örneğin AB’de kadın hakları gelişmiştir ama Türkiye’de sorunlar bulunmaktadır. Türkiye’de eğitim sistemine destek sınırlıdır. Türkiye’de önemli sorunlardan biri tüm okullara kaynakların eşit olarak dağıtılmamasıdır. Yerel yönetimlerin kaynakları konusunda da Türkiye’de farklılıklar vardır. Ankara’daki okul ile Kahramanmaraş’taki okulun koşulları arasında farklılıklar bulunmaktadır.

Karşılaştırma yaparken hem olumlu hem olumsuz yönleri değerlendirmek gerekmektedir. Türkiye’de eğitimin 12 yıl olması önemli gelişmeler arasındadır. Örneğin seçimlere katılım konusunda Türkiye birçok ülkeye göre çok ileridedir. Demokrasi ve insan hakları konuları artık Türkiye’de müfredatın parçasıdır.

Grup 4: Hukukun üstünlüğü, adalet

Hukukun üstünlüğü ve adalet değerleri bakımından AB ile Türkiye karşılaştırması yapıldığında Türkiye açısından şu olumsuz nitelikler öne çıkmaktadır: Hukukun üstünlüğünün önemi göz ardı edilmektedir. Geleneklere bağlılık bunun nedenlerinden biridir. Kültürel değerlerin de hukuk ve adalet üzerinde olumsuz etkisi olabilmektedir. Türkiye’de yasalar kağıt üzerinde iyi olsa da uygulamada sorunlar bulunmaktadır. Bununla birlikte vatandaşların yasalara ve haklarına ilişkin sınırlı bilgiye sahip olmaları da sorundur. Adalet bürokrasisinin çok karmaşık olması, sistemin sık sık değiştirilmesi ve uzun süreli yargılamalar adaletin tesisi konusunda engelleyici unsurlardır. Türkiye’de yasalara karşı bir güvensizlik vardır. Tüm bu sorunların yanında eğitimde fırsat eşitliği bakımından Türkiye’nin özellikle Doğu bölgelerinde, eskiye göre daha iyi olduğu söylenebilir.

Sabah oturumunun sonunda yapılan serbest tartışmada katılımcılar değerler konusunda AB’de de sorunlar olduğunu, karşılaştırma yaparken “iyiler kötüler düzeltecek” diye düşünülmemesi gerektiğini vurgulamıştır. Kolaylaştırıcı Dr. Sergij Gabršcek de değerler üzerinde konuşurken hiçbir şekilde AB ülkelerinin ideal durumda olduklarının dile getirilmediğini, AB ülkelerinde de sorunlar bulunduğunu dile belirterek çalışmayı sonlandırmıştır.

17 ARALIK 2015
ÖĞLEDEN SONRA
OTURUMU

2. SEMİNER GRUBU

AB Ortak Değerlerinin Orta Öğretim Eğitim Sistemine Anaakımlaştırılması

Kolaylaştırıcılar: Dr. Sergij GABRŠCEK (AB Eğitim Uzmanı-Slovenya)

Öğleden sonraki oturuma 43 kişi katıldı. Kolaylaştırıcı katılımcıları 8 gruba ayırarak, sabah oturumuyla benzer olacak şekilde, her bir gruba 2 aktivite tanımladı. Birinci aktivite için gruplardan kendilerine verilen kavramlardan/değerlerden ne anladıkları, bu kavramları/değerleri nasıl tanımladıkları tartışmaları istendi. Kendilerine verilen 20 dakikalık sürenin sonunda her grubun temsilcisi gruba verilen kavramla/değerle ilgili olarak grup üyelerinin dile getirdiklerini diğer katılımcılara özetledi. Kahve molası sonrasında kolaylaştırıcı 2. aktivite olarak tüm gruplara tartışmaları için şu soruları yöneltti: “1. aktivitede tartıştığınız temel değerlerin hangileri Türkiye’de bulunuyor?”; “Bu değerler müfredatta nasıl yer alıyor?”; “Bu değerler nasıl öğretiliyor?” “Hangi değerlerin öğretilmesi zor?”

Öğleden sonraki oturumda katılımcı sayısının çok olmasından dolayı ancak 1. aktivite tamamlanabildi. 2. aktivitenin sonuçlarının tartışılabilmesi için yeterli zaman kalmadı. Kolaylaştırıcı bu aktivitenin ortak sonuçlarını özetleyip katılımcılarla paylaşarak oturumu tamamladı.

1. aktivite sonucunda gruplar kendilerine verilen kavramlardan/değerlerden anladıklarını aşağıda aktarılan şekilde özetlediler:

Grup 1a ve Grup 1b: İnsan onuruna saygı, çoğulculuk

İnsan haklarına saygı insanların doğuştan getirdiği haklara saygıdır; hoşgörü, barış ve adalettir; kurum çalışanlarının hür düşünceye dayalı olarak, kendilerini rahatlıkla tarif edebilmeleridir; kendine yapılmasını istemediğin şeyi başkasına yapmamaktır.

Çoğulculuk bir yaşam tarzıdır; farklı kültürlerin birlikte yaşayabilmesidir; ötekileştirmemektir, diğeriyle birlikte yaşayabilme beceresidir; karşılıklı anlayış, ortak değerlerin oluşturulması, dayanışma ve işbirliğidir. Yönetimde çoğulcu anlayışın yansıtılması önemlidir.

(Sorulan kavram aslında “insan onuru”, ama her iki grubun da bu kavramı “insan haklarına saygı olarak anladığı görülmektedir.)

Grup 2a ve Grup 2b: Özgürlük (ifade özgürlüğü de dahil), ayrımcılık karşıtlığı

Özgürlük nasıl yaşayacağına karar vermektir; düşündüğünü söyleyebilmektir; birlikte yaşayabilmektir; bulunan ortamda temel değerlere saygıdır, mutluluktur. Bununla birlikte zenginlerin tekelindedir, ifade ettiğimiz ama yaşayamadığımız bir şeydir. Özgürlük sınırsız değildir, sorumluluğu beraberinde getirmektedir.

Dayanışma, birlik olmaktır; beraberliktir; destek olmaktır; ihtiyaç duyanın yanında olmaktır; her alanda işbirliğidir: “bir elin nesi var iki elin sesi var”, “komşum açken ben tok yatamam”, “yalnız taş duvar olmaz” gibi deyimlerin gerçek hayatta karşılık bulması önemlidir.

Grup 3a ve Grup 3b: Demokrasi, hoşgörü

Demokrasi çoğunluğun sesidir; fırsat eşitliğidir; azınlıklara saygıdır; karşıt görüşlere saygıdır; yönetimde söz sahibi olmaktır; siyasi partilerin varlığıdır; hukukun üstünlüğüdür; güçler ayrılığıdır; eğitim hakkıdır; anti-kapitalizm eleştirisidir.

Hoşgörü sevgi, saygı, empatidir; yaşam hakkıdır; çoğulculuktur; her anlamda özgürlüktür; birlikte yaşama kültürü ve çokkültürlülüktür.

Grup 4a ve Grup 4b: Hukukun üstünlüğü, adalet

Eşitlik cinsiyet eşitliğidir; ekonomik eşitliktir; fırsat eşitliğidir; anayasal haktır; sosyal haklardan yararlanmaktır; eşit ücrettir. “Eşit olmak adaletli olmak değildir”.

Adalet kavramı ile ilişkili olarak, cinsiyete dayalı adalet, sosyal adalet, zengin ve güçlü ile fakir arasında denge, kaynakların dağılımında adalet, ailede adalet, ahlâk ve din kurallarına uygunluk, doğruluk, hakkaniyet, istikrar, AB sürecinde adalet gibi değerler ön plana çıkmaktadır.

2. aktivite sonucunda tüm grupların ortaklaştığı sonuçlar bağlamında Türkiye'deki değerlerin aslında Avrupa'daki değerlerden farklı olmadığı konusunda uzlaşmıştır. Katılımcılara göre öğrencilere değerlerin kültürlerarası boyutu somut örneklerle, yaratıcı bir şekilde öğretilmelidir. Yapararak ve yaşayarak öğrenme önemlidir. Aileler de eğitim sürecinin bir parçası olmalıdır. Bununla birlikte idarecilerin daha fazla destek vermesi gerekmektedir. İnsan haklarına verilen önem ile bazı öğretmenlerin otoriter tutumları arasında çelişki olabilmektedir.

17 ARALIK 2015

KAPANIŞ OTURUMU
(PANEL)

HALİL SERKAN KÖREZOĞLU

Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü,
AB ve Projeler Koordinasyon Daire Başkanı

Avrupa Birliği uzun soluklu ve çok boyutlu bir konudur. Uluslararası konferansın teması olarak onun bir bölümü olan "ortak değerler ve eğitim sistemine yansımaları"nı belirledik.

AB ile olan ilişkilerimizde bir canlanma sürecinin başında bulunmaktayız. Yaklaşık iki buçuk hafta önce Brüksel'de yapılan toplantı neticesinde önümüzdeki dönemde ilişkilerimizin canlanacağı bir sürece girdik ve açık olan 14 fasıla önümüzdeki altı aylık dönemde 3-4 yeni fasıl eklenebilecek.

Milli Eğitim Bakanlığı olarak eğitim ve kültür faslının da açılması için ciddi bir beklenti içindeyiz. Bakanlık içi birimlerimiz ve diğer paydaşlarla bu sürecin canlandırılması için güncellemelerin yapılması çalışmalarına devam etmekteyiz. Önümüzdeki dönem "tarama sonu raporu" dediğimiz dökümanın revize edileceği bir sürece ilgili paydaşlarla gireceğiz. Canlanan bu süreçte AB'nin özellikle mültecilerle ilgili olarak yapacağı yardımlar kamuoyunda çok farklı şekillerde gündeme gelebiliyor. Bizim şu ana kadar harcadığımız kaynak AB'nin sağlayacağı desteğin üçte biri tutarında. Önümüzdeki yılın son çeyreğinde serbest dolaşımın da gündeme geleceği süreci hep beraber yaşayacağız.

AB dediğimizde aklımıza ilk gelen değerler arasında, demokrasi, azınlıklara saygı, hukukun üstünlüğü gibi kavramlar bulunmaktadır. Bu anlamda 2002'den itibaren gelişen süreçte ülkemiz pek çok reforma imza atmıştır; anayasal değişiklikler yapılmış, reform paketleri söz konusu olmuştur. AB'nin hazırladığı katılım ortaklığı belgeleri, ulusal program dokümanları, ilerleme raporları ve ulusal eylem planı çerçevesinde eğitim ve kültür faslı gibi tüm başlıkları kapsayacak şekilde kısa ve uzun vadede atmamız gereken adımların bir takvim çerçevesinde değerlendirildiği bir süreç içinde bulunmaktayız. Diğer yandan 2002 sonrası

süreçte devletle milletin daha farklı bir şekilde kucaklaştığı, devleti değil insanı öne çıkaran bir anlayış söz konusudur.

AB deyince dayanışma ve işbirliği aklımıza gelmeli. AB'li dostlarımızdan terör olayları konusunda hassasiyet bekliyoruz. Ortak değerlerde buluşmak tek taraflı olacak bir şey değil.

Eğitim öğretim 2020 hedefleri kapsamında 4 tane öncelikli hedef bulunmaktadır. Bu ortak hedefler doğrultusunda ülkemizin yapacağı çalışmalar söz konusudur. Bunlara ulaşmamızı sağlayacak olan çok değişik araçlar bulunmaktadır. Hareketliliğin temin edilmesi, karşılıklı kültürlerin birbirini tanıması anlamında Ulusal Ajans'ın programları son derece önemlidir. Sivil toplum diyalogu dediğimiz bir süreç vardır. Türkiye'nin AB ile olan ilişkileri resmi düzeyde devam etmekle birlikte vatandaşların birbirini tanımaları süreci son 10 yılda gerçekleştirilmiştir. Bunu, sivil toplumun geliştirilmesi sürecine bir katkı olarak görebiliriz.

Milli Eğitim Bakanlığı açısından Ulusal Ajans'ın sunduğu finansın yanında Avrupa Komisyonu tarafından desteklenen projeler de önemli kaynaklardır. İlla ki bu projelerin merkez teşkilatı tarafından gündeme getirilmesi gerekmemektedir, taşra teşkilatımızın da merkezle fikirlerini paylaşabileceklerini söylemek isterim.

Son olarak eğitim alanındaki paydaşların fonksiyonel işbirliğinin son derece önemli olduğunu, Bakanlığımızın, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'yla, sanayiyle vb. sistematik ve sürdürülebilir bir şekilde ortak hareket etmesinin son derece önemli olduğunu söylemek isterim.

YRD. DOÇ. DR. ERHAN AKDEMİR

Anadolu Üniversitesi, AB Merkezi Müdür Yardımcısı

Bizim oturumumuz açısından bakıldığında AB konusunda önemli olan sorun noktasının AB'nin algısı çerçevesinde şekillendiğini gördük. Üyelik süreci algısının proje üretmede olumsuz olduğunu gördük. Genel olarak yapılan faaliyetlerin ulusal, yerel bazda bizim kapasitemizi artırma bakımından nasıl geliştirilebileceğini konuştuk. Özeleştirip yapabilmeyi başarılı bir örneğini gördük. Sorunu çözmek ve analiz etmek açısından bu önemli. Değerli katılımcılar sorunları çok net dile getirdiler.

AB'nin bizim için bazı değerler öne sürerken kendinin buna ne kadar uyduğu tartışması da yapıldı. Değerlendirmek, analiz etmek çok önemli. AB'yi eleştirme cesaretini, onun nerelerde hata yaptığını göstermemiz gerekir.

Benim açımdan AB'nin ortak değerlerini ifade etme fırsatı bulmak çok önemliydi. AB'nin uyguladığı çifte standarda yönelik bir eleştiri söz konusu olabilir ama AB'nin ortak değerlerini benimsemek anlamında bir istek olduğunu gördüm. Bu önemliydi.

DOÇ. DR. ZAFER ÇELİK

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi,
Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA) Araştırmacısı

AB, üye ülkelere eğitim sistemiyle ilgili bir şey söylemiyor. Her ülkenin kendine has eğitim sistemi var. Mesleki eğitim-akademik eğitimin ayrışma sürecinin ne olduğunu konuştuk. Almanya daha erken yaşta mesleki eğitime eğilirken Anglosaksonlar'da daha geç. Burada önemli olan şu, aynı politikayı aldığımızda olduğu gibi uygulayamıyoruz. İyi örnekleri izleyelim, AB ülkelerinde neler olduğunu görelim ama her ülkenin siyasal toplumsal

koşullarının farklı olduğunu da unutmayalım. Bu yüzden Türkiye'nin kendine özgü şartlarını göz önünde bulundurmamız gerekiyor. Politikaları transfer etme konusunda bu özgül koşullara dikkat etmeliyiz. AB her ne kadar bize eğitim sisteminde serbestlik tanısa da temel değerlerin öğretilmesi gerektiğini söylüyor. Burada aktif vatandaşlık ve kilit beceriler önemlidir.

DR. SERGIJ GABRSCEK

AB Eğitim Uzmanı-Slovenya

Farklı bir yöntem uyguladık gruplarda. Eşitlik, çoğulculuk gibi temel değerlere baktık. Katılımcılara bu kavramları nasıl algıladıklarını sorduk, gruba sunum yapmalarını istedik. Farkındalık geliştirmenin önemi ortaya çıktı. Toplumlar arasında farklılık görmedik, aynı

değerler var. Bu değerlerin eğitim sistemine nasıl yansıdığını görmek ilginçti. Asıl farklılık burada. Değerler kağıt üzerinde var ama uygulamada sorunlar olduğunu dile getirdik. Belki bu tür atölye çalışmalarını derslerde de gerçekleştirmek gerekebilir diye konuştuk.

OĞUZHAN AKYILDIRIM

Avrupa Konseyi Kıdemli İstatistikçisi

Etkileşimli bir çalışma yaptık, 12 gruba 8 soru üzerinde çalıştık. "Ortak değerler" ifadesi sadece AB içinde değil, evrensel olarak ortak değerler. Bunlara bizim de sahip olduğumuzu, bazı değerlerde bizim üstün olduğumuzu, bazı değerleri bizim almamız gerektiğini tartıştık. Bunları toplumlar da etkiliyor elbette. Toplumların içerisindeki dinamiklerin algıları etkilediği anlaşıldı. Örneğin mülteci krizinin

nasıl algılandığına buradan bakıldı. Hem Türkiye hem AB için ortak değerler olduğu konuşuldu. Her şeyin aileden başladığı, eğitimde ailelerin çok önemli olduğu. Ailede farklı, sınıfta farklı konuşmanın eğitimi zorlaştırdığı konuşuldu. AB'nin çifte standart uygulamaları tartışıldı.

SORU-CEVAP

HALİL SERKAN KÖREZLİOĞLU

Zafer Hocama soru sormak istiyorum. AB'nin ortak değerleri için iyi ülke örnekleri hangileri olabilir?

ZAFER ÇELİK

Türkiye'nin en temel ihtiyaçlarından bir tanesi temel becerilerdir. Aktif vatandaşlık temel beceriler arasındadır ve AB bunu eğitim bağlamında çok önemsemektedir. Türkiye eğitimin önündeki engelleri aşmak istiyorsa öncelikle buna eğilmelidir. Doğrudan telafi programlarının uygulanması için bir strateji gereklidir. AB'de bazı ülkeler doğrudan telafi programları geliştirmektedir. Ama elbette politika transferi yaparken ülkeye özgü koşulları dikkate almalıyız. Türkiye'nin özgün şartları göz önünde bulundurulmalıdır.

ERHAN AKDEMİR

11 yıl önce Türkiye için müzakere çerçeve belgesi kabul edildi. Aday ülke müzakereye başlasa da temel değerlerde geriye giderse müzakerelerin askıya alınabileceği ifade edilmişti. Türkiye ya da başka bir aday ülke açısından müzakere sürecini canlı tutan değerlerin benimsenmesi, pratiğe dökülmesi ve daha önemlisi uygulamaya geçirilmesi oldukça önemlidir. Yargı ve temel haklar, güvenlik başlıklarının açılması da bu ortak değerlerin benimsenmesi ve fiiliyata geçirilmesiyle yakından ilgilidir.

Son ilerleme raporlarına baktığımızda, Türkiye'nin ortak değerler anlamında ciddi sapmalar yaşadığı konusunda eleştiriler aldık. Komisyonun Türkiye'yle ilgili başka kararlar alabileceğinin sinyalini aldık. Türkiye'nin ortak ilke ve değerlere sadece AB'ye girmek için değil

kendi iyiliği için uyması gerekir. Uzun zamandır unuttuğu reform sürecini yeniden canlandırmasını umuyoruz.

HALİL SERKAN KÖREZLİOĞLU

(Gabrcek'e soruyor) Eğitim sistemlerinin AB'ye katılım sürecindeki ülkeleri AB'nin ortak değerlerine yakınlaştırmadaki önemi nedir?

DR. SERGIJ GABRSCEK

Eğitim sistemleri aile ile iç içe geçiyor. Bilgi vermek kadar temel becerileri kazandırmak da önemlidir. Sadece anadilde değil başka dillerde iletişimde yeterlik gerekiyor. Dil öğrenmeyi sadece teknik bir şey olarak görmemek gerekir. Müfredat reformu yaparken tutarlılık göz önünde bulundurulmalıdır. Her mevzuatta bir giriş vardır. Bütün düzenlemeler bu ruhu izlemeli, bütün maddeler buna uymalıdır.

HALİL SERKAN KÖREZLİOĞLU

Oğuzhan Bey, AB'ye ilişkin farkındalık açısından AB vatandaşları ile Türkiye vatandaşları arasında bir fark var mı?

OĞUZHAN AKYILDIRIM

AB ortak değerleri aslında evrensel değerlerdir, insana dayalı ve insana dair değerlerdir. Bizde aynı değerler zaten mevcuttur. Ama bazen bunu görme sıkıntısı yaşıyoruz. Katılımcılar bizde uygulamanın farklı olduğunu dile getirdi. Ataerkil ailelerden geldiğimiz için ataerkil uygulamalar daha ağır basıyor. Kopyalama değil de etkileşimli uyarlama gerekli.

AB ülkeleri de aynı sıkıntıları yaşamışlardır. Onları biraz daha ilerde tutan belki de kültürel değerler olmuştur. Ekonomiye öncelik vermiş,

daha sonra kültürel yapıya ulaşmaya çalışmışlardır. Bu anlamda uygulama açısından bizimle benzerlikler bulunmakla birlikte, değerlere baktığımızda onların 50-60 yılda tamamladıklarını bizim 5-10 yılda tamamlamamız gerekiyormuş gibi görünüyor.

HALİL SERKAN KÖREZLIOĞLU

Katılımcılarımızın sorularını almak istiyorum.

Katılımcı: (Başkan Körezlioğlu'na soru soruyor)
Şu an ülkemizde uygulanan eğitim sistemi için herhangi bir AB ülkesi örnek alındı mı, alındıysa hangi niteliklerinden dolayı örnek alındı?

HALİL SERKAN KÖREZLIOĞLU

Bizim eğitim sistemimiz AB ülkeleri dahil olmak üzere gelişmiş ülkelerdeki eğitim sistemlerini model olarak alsa da Türkiye'nin kendine özgü koşulları çerçevesinde geliştirilmiştir. Kısıtlı zaman içinde çok değişiklik yapılması eleştirilere konu olmakla birlikte bu değişiklikler çok dinamik ve genç nüfuslu bir ülke olmamızdan kaynaklanmaktadır. Günün koşullarına uyum sağlamak için bu değişikliklerin yapılması gerekmektedir. Türkiye için belirli bir ülkenin örnek alındığını söyleyemeyiz. Genel olarak kendi ihtiyaçlarımızı, kendi içinde bulunduğumuz koşulları göz önünde bulundurarak sistemi revize etmekteyiz.

DR. SERGIJ GABRSCEK

Eğer projenin başarılı olmasını istiyorsanız, o ülkenin kültürü ve geleneklerini göz önünde bulundurmak zorundasınız. Yerel uzmanlık çok önemlidir. Bunu göz ardı eden projeler başarılı olamamaktadır.

ERHAN AKDEMİR

AB'nin belirli bir sistemi zorunlu kılmak gibi bir politikası yok. Her ülke kendine özgü koşullardan yola çıkarak düzenleme yapabilmektedir.

ZAFER ÇELİK

Karşılaştırmalı çalışmalarda iki yöntem bulunmaktadır. Biri yakınsama teorisidir. Bu, ülke eğitim sistemlerinin birbirine benzediğine ilişkin bir yaklaşımdır. Diğeri ise her eğitim sisteminin kendi koşullarıyla belirlendiğini savunan yaklaşımdır. Ben bundan yanayım. Sistemi olduğu gibi almak mümkün değildir. Örneğin biz 20 yıldan beri ademi merkeziyetçi bir sistemi hayata geçirmek isterken daha merkeziyetçi hale geldik, çünkü Türkiye'nin kendine has koşulları bulunmaktadır.

HALİL SERKAN KÖREZLIOĞLU

Halil Serkan Körezlioğlu iki günlük toplantı ve tartışmalarda öne çıkan başlıkları şöyle sıraladı:

AB değerlerine toptancı bir yaklaşım uygun değildir. AB'nin üye ve aday ülkelerin uymasını talep ettiği ortak bir eğitim sisteminden ziyade takip edilmesini istediği ortak hedefler bulunmaktadır. Türkiye'nin tek bir ülke modelini benimsemek yerine gelişmiş ülkelerin sistemlerini inceleyerek bu sistemlerin belirli unsurlarını göz önünde bulundurması daha doğru bir yaklaşımdır. Böylelikle kendi ihtiyaçlarını karşılayacak, kendine has bir eğitim sistemi geliştirebilir. Yapılacak değişikliklerle, eğitim sistemine evrensel değerlerle birlikte kendi değerlerimizden kaynaklanan unsurların da dahil edilmesi gerekmektedir. Nitekim, "dayanışma" gibi Türkiye olarak daha ileriye taşıyabileceğimiz değerler bulunmaktadır. Bununla birlikte ortak değerlerin eğitim sistemine, müfredata nasıl yansıtıldığı önemlidir. Bu anlamda kilit becerilerle ilgili olarak bir strateji benimsenmesi elzemdir. Tüm bunların yanında AB'nin eleştiriye açık bir yapı olarak görülmesi gerekmektedir. Örneğin, AB uygulamalarındaki çifte standartlar rahatsızlık yaratmaktadır.

Bu yayın Avrupa Birliği'nin mali desteği ile hazırlanmıştır. Bu yayının iğeriğinden yalnız Eptisa Mühendislik liderliğindeki Konsorsiyum sorumlu olup, yayın hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.